

Zachowania językowe i komunikacyjne dotyczące pierwszych dwunastu miesięcy życia dziecka.

Pierwszy miesiąc życia

- krzyk
- dźwięki przypominające głoski a, e, ehe
- monotony płacz, jako komunikat

Drugi miesiąc życia

- głoski gardłowe e-ehe, ek-he, e-rrhe
- produkcja łańcucha dźwięków opartych na spółgłosce r (najczęściej tylnojęzykowej) - erre
- dźwięki samogłoskowe, rozpoczynające głuźnienie, zaczynające się samogłoską a lub e, emitowane na wdechu i wydechu
- płacz przed posiłkiem

Trzeci miesiąc życia

- łańcuchy głoski rrrr gardłowego
- głośny śmiech na wdechu i wydechu
- przełom między głuźnieniem a gaworzeniem: rozwój formacji dźwiękowych samogłoskowych i spółgłoskowych przypominających sylaby
- zamiast płaczu, krzyk przed posiłkiem
- dźwięki związane z mlaskaniem, klaskaniem (ruch języka ku podniebieniu)

Czwarty miesiąc życia

- głoski: w, m, b
- okrzyki radości
- pisk w położeniu na plecach - łańcuchy głoskowe, dźwięki: cmokanie przy ssaniu, głoski: a, u, i, produkcje erre, eche
- przygotowanie do gaworzenia: mamam
- dźwięki wargowe zbliżone do głosek b, p, m
- dźwięki chuchające, często wydawane w czasie snu
- zmiana wyrazistości i wysokości dźwięków - rozwój prozodii

Piąty miesiąc życia

- opanowane dotychczas dźwięki ćwiczone są w różnych kombinacjach i ciągach sylabowych
- śmiech i pisk w położeniu na plecach - łańcuchy głoskowe, dźwięki: cmokanie przy ssaniu, głoski a, u, i, produkcje: erre, eche
- zróżnicowane gaworzenie w nowych kontekstach sytuacyjnych
- wykrzyknienia (całe łańcuchy)
- głośny śmiech
- dźwięki złości bez łez połączone ze zmianą mimiki twarzy, używanie płaczu do wyrażania złości
- produkcje sylab z separowaniem sylaby z łańcucha: ma-ma , ba-ba

Szósty miesiąc życia

- gaworzenie: wyraźne, rytmiczne łańcuchy sylabowe
- dźwięki p, g
- dźwięk związany z negacją – „ne”

Siódmy miesiąc życia

- poszerzenie się repertuaru w gaworzeniu - zróżnicowanie dźwięków wargowych m, w
- wykrzyknienia
- produkcja szeptu i zmiana wyposażenia prozodycznego w postaci różnicowania wysokości dźwięku
- krzyk w sytuacji głodu
- sygnał – „nie” jest już zrozumiały dla otoczenia

Ósmy miesiąc życia

- dialog inicjowany przez dziecko(dziecko gaworzy, by zwrócić uwagę dorosłego)
- wyraźne dźwięki żądania
- głoski: p, b, łańcuchy sylabowe: ga-ga-ga, ta-ta-ta, wyrażanie się głośno-cicho, wyrażane są emocje – „dźwięki złości”
- szeptanie

Dziewiąty miesiąc życia

- imitacja dźwięków z otoczenia – onomatopeje
- autoimitacja
- dalsza separacja sylab, np. da da

- pierwsze spontaniczne słowa z bardzo wyrazistym rytmem
- neologizmy - własne słowa i sylaby znaczące
- wykorzystanie w komunikacji gestu wskazywania palcem

Dziesiąty miesiąc życia

- eksperymentowanie z dźwiękami, sprawdzanie jakie dźwięki wydają przedmioty (np. w wyniku stukania łyżeczką o kubek)
- naśladowanie dźwięków, zmiana akcentu i wysokości dźwięku, częste powtarzanie dźwięków, tworzenie kombinacji sylabowych
- głoski wargowe
- zabawne ruchy językiem
- dźwięki wołania
- szukanie znajomej osoby lub przedmiotu „Gdzie jest mama?”, „Gdzie jest lala?”

Jedenasty miesiąc życia

- eksperymentowanie z dźwiękami, sprawdzanie jakie dźwięki wydają przedmioty
- naśladowanie dźwięków, zmiana akcentu i wysokości dźwięków, częste powtarzanie dźwięków, kombinacje sylabowe, np. tatata, dadada
- głoski wargowe
- zabawne ruchy językiem
- dźwięki wołania
- reagowanie na zakazy - nie/nie wolno

Dwunasty miesiąc życia

- wymawianie dłuższych łańcuchów sylabowych: tatata, dadada, mamama, gegege
- łączenie dwóch sylab
- dźwięki wołania
- szukanie znajomej osoby lub przedmiotu
- reagowanie na zakazy, wyrażanie sprzeciwu słowem „nie” lub kręceniem głowy
- wymawianie pierwszych sylab o sensownym znaczeniu, np. „am” (jeść)
- pierwsze proste słowa
- kojarzenie najbliższych osób z otoczenia; dziecko wie kogo

- oznaczają słowa: „mama”, „tata”
- używanie słów „mama”, „tata”
  - wydawanie dźwięków związanych z ruchem, np. „bum”
  - wykonywanie prostych poleceń typu „podaj lalę” lub „pokaż piłkę”(w odniesieniu do znanych przedmiotów)
  - uczestniczenie w zabawach z dorosłymi typu „a ku-ku” lub „kosi-kosi łapci”
  - adekwatne do sytuacji wykonywanie gestu pożegnania: pa-pa
  - pokazywanie palcem kilku przedmiotów nazywanych przez dorosłą osobę
  - szukanie znajomej osoby lub przedmiotu poprzez odwracanie głowy

mgr Elżbieta Jarząbkowska
logopeda